

‘Zorgdragen voor het welzijn van anderen is je hoogste plicht’

In gesprek met Sharwin Madho

Een geestelijk verzorger bij de krijgsmacht werkt altijd in een spanningsveld tussen de ‘harde’ cultuur van een geweldsorganisatie en de ‘zachte’ kant van de spiritualiteit. Dit geldt ook voor Sharwin Madho, de jongste krijgsmachtspandit ooit in de Nederlandse krijgsmacht.

Tobias Karsten

SHARWIN MADHO (1997) loopt in militair tenue, maar zijn kantoor is een tempel. Terwijl buiten een militaire kapel marslieders speelt ter ere van een ceremonie, spreken we met hem over het bijzondere werk dat hij doet. Over welke bijdrage hij kan leveren voor militairen en hoe hij daar zelf ook van leert. Hij is de vijfde krijgsmachtspandit – en tevens de jongste ooit – in de Nederlandse krijgsmacht. Door zijn hartelijkheid en rijk taalgebruik kan ik me goed voorstellen dat militairen een stukje wijzer worden als ze met Sharwin in gesprek zijn.

Je tenue is bijzonder: je loopt in een nieuw marinetenue met pandittekens op schouders en borst. En je hebt ook een groen pak? Kun je kiezen welk tenue je draagt?

‘Ja, want als pandit ben ik voor alle krijgsmachtdelen inzetbaar. Als ik te velde ga, dan is het groene pak passender. De aansluiting zoeken en vinden bij de mensen is belangrijk, en dat begint al met het pak. Bij de marechaussee loop ik bijvoorbeeld ook in het blauwe marinetenue, dat past daar het beste. Ik spreek veel Hindoestaanse militairen bij de marechaussee, dus misschien is het op den duur ook daar beter om het passende tenue te dragen. Maar zolang ik mijn werk kan doen en als er wederzijds respect is, dan is het prima.’

Merk je dat het pak iets voor je doet, dat je daardoor sneller geaccepteerd wordt?

‘Ik denk het wel, dan is het sneller van: “Je bent een van ons.” Ze kijken naar je baretembleem, wat je op je borst draagt en op je rechtermouw. Daaraan zie je waar je bij hoort, welke eenheid of bataljon. Maar ik heb op mijn arm geen embleem, want bij de marine bestaat hier geen eigen symbool voor. Nog niet veel mensen dragen dit nieuwe tenue. Laatst was ik een keer bij de marechaussee en daar werd ik in

het Engels aangesproken (lachend). Ze dachten dat ik uit het buitenland kwam!

Je werkt nu een jaar als pandit bij defensie. Hoe is het voor jou om binnen de krijgsmacht te werken?

‘Wat heb ik al veel mogen meemaken in een jaar tijd! Op dag één ben ik begonnen op kantoor in Den Haag en een paar uur later stond ik in het veld bij Expeditie BaseQamp. Dit is een project waarbij jongeren uit de burgermaatschappij kennis kunnen maken met defensie. Ze gaan dan “groene dingen” doen. Daardoor kreeg ik zelf ook een inkijsje in hoe men bij defensie mensen vormt tot militairen. De groep krijgt opdrachten gericht op uithoudingsvermogen en samenwerking. Je ziet de gedachtewisselingen en het gedrag van de jongeren die met zichzelf emotioneel en fysiek in de knoei komen. Ik realiseerde me toen dat dit vanaf nu mijn werk is: met militairen hierover in gesprek gaan. Dat ik op mijn eerste dag dit al kon ervaren, vond ik heel bijzonder.

Ook mocht ik een yogasessie bijwonen, waarbij ze bewust werkten met de ademhaling. Het maakte bij sommigen veel emoties los; dit werd goed begeleid door een van de kaderleden. Hij zei: “Je moet weten wanneer je je hart gebruikt. En hierbij kun je “hard” spellen met een t en ook met een d. Weet wanneer je hard moet zijn en weet wanneer je je hart moet gebruiken.” Dat raakte me; ik wist toen dat ik op de juiste plek ben binnen defensie. Sindsdien heb ik een mooi netwerk opgebouwd. Ik ken inmiddels veel Hindoestaanse militairen, heb waardevolle contacten met collega-geestelijk verzorgers en bezocht vrijwel alle kazernes. Ik heb ook de specialistenopleiding op de Koninklijke Militaire Academie afgerond. Nu ik dit zo opnoem, besef ik dat ik in een jaar tijd veel mooie ervaringen heb mogen opdoen.’

Wat is een pandit eigenlijk?

‘Een pandit is een persoon die het hindoeïsme heeft bestudeerd, die de vedische mantra’s heeft gekregen en is geïnitieerd tot pandit. Er

zijn binnen het hindoeïsme zestien sacramenten. Deze noemen we “sanskaars”. Een daarvan is dat we de spirituele leergang ingaan bij een leermeester, een “guru”. Toen ik negen jaar was, heb ik dat sacrament volbracht. Ik was dus nog best jong; een heel deel van deze sacramenten had ik toen al ondergaan. De conceptie en geboorte zijn bijvoorbeeld ook sanskaars, evenals het moment waarop je een naam krijgt en de eerste keer dat je kaalgeschoren wordt. Ik weet nog dat we in de klas in een kring zaten en de juf ons vroeg wat we later wilden worden. De klassieke beroepen kwamen langs: brandweerman, politieagent,

astronaut. Totdat ik aan de beurt kwam en zei dat ik pandit wilde worden. Mijn grote inspiratie is mijn opa, een bekende pandit in Suriname en Nederland. Door hem en al mijn voorvaders is deze traditie aan mij doorgegeven. Dit is ooit begonnen in India.’

En hoe word je dan pandit? Vindt er een bepaalde initiatie plaats?

‘De klassieke bronnen van het hindoeïsme zijn in het Sanskriet geschreven. Je moet dus naast het Hindi ook de oorspronkelijke taal van de Hindoes kennen. Dat vraagt veel studie, want het is een heel complexe taal. Het le-

ren van deze taal is onderdeel van de initiatie. Maar ook het bestuderen, begrijpen en leren toepassen van verschillende geschriften hoort daarbij, zoals de *Mahabharat*, *Bhagvad Gita* en de *Ramayan*. Ook de praktische kant, bijvoorbeeld in de *Upanishad*, waarin de uitwerking van de Veda's beschreven staat. En de *Purans*, dat zijn oude geschriften waarin in verhaalvorm beschreven staat welke uitdagingen de goddelijkheid heeft moeten doorstaan, zodat wij daar nu de lering en wijsheid uit kunnen halen. Dit heeft als belangrijk doel om te leren hoe deze geschriften hun praktische toepassing hebben in het dagelijks leven. Hoe kunnen we omgaan met de uitdagingen van het leven? Deze initiatie was in India.

Daarnaast had ik natuurlijk ook nog gewoon mijn school te doen, dus het was een soort dubbele studie. En toen ik twintig was, voelde ik dat ik aan een nieuwe stap toe was. Toen heb ik de keuze gemaakt om het echt te gaan praktiseren. Ik sloot me aan bij een tempel in Zoetermeer, want ik wilde iets teruggeven aan de maatschappij. Sindsdien ben ik diensten gaan doen en werd mijn naamsbekendheid groter, omdat ik betrokken raakte bij veel kinder- en jongerenprojecten. Vanaf dat moment werd ik echt pandit en begon mijn reis naar buiten toe. Ik was natuurlijk nog best jong en ik vond het ook spannend. Veel mensen gaven trouwens aan me terug dat ze me jong vonden. Maar ik dacht: als ik nu al begin, dan ben ik straks beter, bijvoorbeeld als ik vijftig jaar ben. Want hoe eerder ik begin met mezelf te vormen en met de juiste begeleiding, des te beter ben ik later. Ik vond het ook wel lastig hoor. Wat me echt geholpen heeft is mijn achternaam: Madho. Dat is natuurlijk ook de naam van mijn opa en voorvaderen. Maar het blijft hard werken, want ik wil leergierig blijven om te zien wat er leeft in de gemeenschap. In dit dynamische proces blijf ik als pandit ook continu in ontwikkeling.'

Was jouw opa een bekende pandit in Nederland?

'Ja, de naam Madho is voor veel mensen verbonden aan mijn opa. Ik was elf toen hij overleed. Het was in Suriname waar we op vakan-

tie waren, en mijn opa was mee. Hij is daar geboren en heeft een groot deel van zijn leven daar gewoond. Zijn gezondheid ging achteruit en hij moest naar het ziekenhuis. Mijn ouders waren al naar Nederland terug en ik heb mijn opa nog een laatste groet gebracht. Ik weet nog als de dag van gisteren dat hij probeerde te eten, maar dat dit niet meer lukte.

Als pandit sta ik ten dienste van de mensen, daarmee geef ik een deel van mijn vrijheid op

Als we iemand eervol willen begroeten, dan leggen we onze handen op hun voeten. Zo eren we symbolisch de voetstappen die deze persoon in de samenleving heeft gezet. Dus ik raakte zijn voeten aan en hij gaf mij zijn zegen. Ik was heel blij dat hij dit nog heeft kunnen doen; het voelde heel intens. Mijn vader belde nog om mij succes te wensen met de reis naar huis. Ik moest huilen, want ik besepte dat mijn opa niet lang meer zou leven. En die nacht, tijdens mijn reis terug naar huis, is hij overleden. Ik was het laatste kleinkind dat mijn opa levend heeft gezien en dat zijn zegen heeft ontvangen. In die periode van rouw voelde ik heel sterk dat ik de "legacy" van mijn stamboom wilde voortzetten en pandit zou worden. Mijn oudste neef is ook pandit, maar die verhuisde naar België. Dus ik ben de enige pandit met de naam Madho in Nederland.'

Wat betekent het voor jou om in zo'n lange traditie te staan?

'Dat maakt het heel speciaal, ik kan dat met woorden bijna niet beschrijven. Maar ik voel het sterk als ik ergens een dienst kom doen. Voor mijn opa stonden de mensen op als hij binnenkwam. Ik hoor vaak dat mensen blij zijn dat ik als kleinkind van wijlen pandit Madho zijn werk heb overgenomen. Mijn opa heeft me nooit tot iets verplicht. Mijn keuze om pandit te worden, was ook geheel mijn eigen keuze. Mijn vader vertelde me later wel dat opa altijd gezegd heeft dat een van zijn

kleinkinderen zijn werk zou overnemen. Pas toen ik pandit werd, bekende mijn vader dat mijn opa had gezegd dat ik dat kleinkind zou zijn. Dat was mij niet eerder verteld, omdat mijn ouders en mijn opa wilden dat het echt mijn eigen keuze zou zijn. Dat begrijp ik ook wel, want het is niet zomaar iets. Als pandit sta ik ten dienste van de mensen, daarmee geef ik een deel van mijn vrijheid op.’

Het is niet iets dat we willen,
maar strijd is wel een onlosma-
kelijk onderdeel van het leven

Je vertelde dat je geleerd hebt om de geschriften die je bestudeerd hebt, ook praktisch te kunnen toepassen. Hoe kun je deze wijsheid praktiseren in je contact met militairen?

‘Yoga is een heel praktisch voorbeeld. Dat is in 2016 vanuit de dienst Hindoe Geestelijke Verzorging uitgerold binnen defensie. Maar ook in gesprekken merk ik dat ik mensen kan helpen te aarden en rust kan laten ervaren. Als ik het verhaal van een militair hoor, komt er vaak een bepaalde tekst bij mij naar boven, zoals: “Een bloem komt pas tot bloei als zij de zwaarste periode heeft doorstaan.” Toen ik deze tekst laatst in een gesprek aan iemand teruggaf, was hij tot tranen geroerd. Hij had zoveel meegemaakt dat hij moest verwerken, maar voelde nu eindelijk dat hij weer ruimte had om te groeien en tot bloei te komen. We konden toen ook samen bekijken hoe dat samenspel van tegenslag en groei werkt, zodat hij dat zelf ook kon gaan inzien. Zo’n wijsheid of gezegde komt plots bij mij op als ik naar iemand luister, dan past het bij de situatie.’

Als geestelijk verzorger bij defensie moet je zelf ook een militaire opleiding ondergaan. Hoe is het om dit als pandit te doen?

‘Als ik zag dat mijn buddy er doorheen zat of als andere pelotonsgenoten het zwaar hadden, dan was ik geneigd iets opbeurends te zeggen of te motiveren. En ik heb in die periode ook ervaren wat de waarde is van een gees-

telijk verzorger. Er is in de opleiding ruimte voor een aantal bezinningsmomenten door een geestelijk verzorger. Zo zat ik daar toen zelf, fysiek uitgeput en vol van indrukken, in een boogtent ergens in het veld. Daar was een geestelijk verzorger die echt contact met ons maakte en aandacht voor ons had. Dan zit je daar met een kop koffie en een stroopwafel tot rust te komen en dan gaat de muziek aan. Toen voelde ik de trillingen van de muziek in mijn lijf. Er werd een verhaal verteld en door de sfeer die daar toen ontstond, kon ik aandacht schenken aan mijn innerlijke beleving. De vele indrukken van de opleiding tot dat moment kwamen langs en ik kon in gedachten zijn bij de mensen en de warmte van thuis die ik miste. Ik kon heel duidelijk voelen wat voor mij waardevol is.

Zo heb ik gedurende deze tien weken het gevoel gehad dat ik dichter tot mijn vriendin ben gekomen. En zij heeft dat ook zo ervaren. In de vele momenten waarop ik niet bij haar kon zijn of met haar kon spreken, kon ik wel aan haar denken. Daardoor heb ik ervaren hoeveel ik van haar houd. En iedere week als ik op zondag weer vertrok naar de opleiding, gaf ze me een kaartje om te lezen als ik er even doorheen zat of een momentje rust nodig had. Ook mijn eigen geloof heeft mij op zware momenten geholpen. Ik had een blessure aan mijn knie en ik kon eigenlijk niet verder. Het was op de hindernisbaan en ik moest via een ladder zes meter omhoog, over dat toestel heen, en dan weer naar beneden – en ik heb ook nog hoogtevrees! Toen heb ik God aangeropen: “Bhagvaan, help mij! Ik weet niet hoe ik deze fysieke uitdaging moet doorstaan.” Ik voelde een bepaalde kracht opkomen en ben het gewoon gaan doen. Daarnaast hielp het idee dat als ik later vader zou worden, ik tegen mijn kinderen zou kunnen zeggen dat ook ik bepaalde dingen spannend heb gevonden. Ik hoop dat ik hen, door deze ervaringen met hen te delen als zij bang zijn of iets niet durven, de kracht kan geven die ze nodig hebben.’

Is voor jou je geloof verenigbaar met het werken bij defensie waar het werk uiteindelijk gaat over geweld?

‘Een hoofdprincipe binnen het hindoeïsme is geweldloosheid. Wij hindoes proberen het principe van geweldloosheid naar iedere levensvorm toe te passen. Geweld zien we als het laatste redmiddel. Het is niet iets dat we willen, maar strijd is wel een onlosmakelijk onderdeel van het leven. En de belangrijkste strijd die we hebben aan te gaan, is de innerlijke strijd, om ons te kunnen distantiëren van ons ego en te herenigen met de mensheid. Een uitspraak die mij hierbij helpt is: “Paropkaro hi parmo dharma”, wat betekent: zorgdragen voor het welzijn van anderen is je hoogste plicht. De krijgsmacht is er om te beschermen wat ons dierbaar is, en militairen moeten dat doen. Zij zijn er voor de mensheid en ik als geestelijk verzorger ben er voor hen. De dialoog die in de *Bhagvad Gita* staat beschreven tussen de goddelijkheid en de mens, gaat over de innerlijke zoektocht en de strijd van de mens met zichzelf. En wat ik kan doen in mijn rol als pandit is die innerlijke strijd begeleiden en mensen helpen tot zelfinzicht te komen. Dat mensen beter weten wie zij zijn en wat voor hen van waarde is.’

Wat levert dat op, als mensen beter weten wie zij zelf zijn?

‘Het gaat om je identiteit: wie ben je en waar sta je voor in het leven? Het helpt je om in balans te zijn. Persoonlijk denk ik dat als een mens niet zichzelf is, hij of zij vroeg of laat in conflict komt met zichzelf of de wereld om zich heen. Als je niet af en toe in de spiegel kijkt en kunt zeggen: “Dit ben ik”, dan is de kans groot dat je zoekende blijft en je afvraagt: “Ben ik dit?” Als je niet enigszins weet wie je bent, heb je geen richting en kun je in een negatieve spiraal terecht komen. Ik hoop als pandit samen met mensen te kunnen zoeken naar wat zij in zichzelf zien. “Into me I see”, is een zin die ik hierbij vaak gebruik. Als je naar jezelf kijkt, wat zie je dan? Wat is datgene wat jou maakt tot wie je bent?

Het leven is geen prestatie, maar een enorm proces. Je moet dus ook leren dat je in ontwikkeling blijft. En hier begeleid ik mensen in. Dat vraagt van mij dat ik me kan inleven in wat de

persoon zegt en ook moet accepteren hoe deze persoon in het leven staat. Vanuit een liefdevolle en barmhartige houding. Het vraagt van mij ook dat ik goed moet luisteren, zodat ik de betekenis achter het verhaal kan horen.’

Er zijn momenteel veel zorgelijke ontwikkelingen in de wereld – de oorlog in Oekraïne, de klimaatcrisis, een aanhoudende migratiestroom – die voor veel angst en onrust in de maatschappij zorgen. Je zegt dat je als pandit en geestelijk verzorger een rol vervult voor de mensheid om tot zelfkennis te komen. Heb je het idee dat je een positieve bijdrage kunt leveren aan de wereld?

‘Dat is een mooie vraag. Ik probeer in ieder geval zolang mogelijk hoopvol en optimistisch te blijven. De mens is veerkrachtig. Veerkracht is belangrijk, maar het maakt de mensheid ook kwetsbaar. Het gevaar van een veer is dat de rek eruitgaat als die te lang en te ver wordt teruggebogen. Wat ik zie, is dat mensen misvormd raken doordat ze meegaan in bepaalde negatieve of angstige overtuigingen, waardoor het steeds moeilijker voor hen wordt om terug te veren. En ik kan me wel verplaatsen in deze angst, er is genoeg om somber over te zijn. Maar als pandit heb ik een rol om de mensheid hierin te begeleiden. Om bewust te blijven van wat er allemaal wél is, en wat de mogelijkheden zijn om het goede te blijven doen. Juist ervoor te zorgen dat je zelf blijft nadenken en een positieve tegenstem laat horen.

De waarheid is eeuwig en de illusie is tijdelijk. Hoewel we twee ogen hebben gekregen om mee te kijken, zien we de waarheid pas als we die zelf toelaten. En deze uitdaging geldt net zo goed voor mijzelf: zie ook ik de waarheid nog wel? Ik moet mezelf die spiegel voorhouden: “Ben ik dit?” En ik heb ook anderen nodig om me hierbij te helpen, want: “Without you there is no me.” Als we een spiegel zijn voor elkaar, dan wordt de spiegel glas en kunnen we de ware mens in elkaar zien.’

T.S. Karsten MA is humanistisch geestelijk verzorger bij defensie en redactielid van dit tijdschrift. E-mail: ts.karsten@mindef.nl.